VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Muistio

Kansainväliset rahoitusasiat
Tuuli Juurikkala

11.04.2017

Ulkoministeriö KEO
Leena Ritola

Maailmanpankin ja IMF:n kevätkokoukset 21-22.4.2017 - Kehityskomitea

Washingtonissa 21-22.4.2017 järjestettävissä Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankin kevätkokouksissa pidetään Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean (International Monetary and Financial Committee) sekä Maailmanpankin ja IMF:n yhteisen Kehityskomitean (Development Committee) kokoukset. Kehityskomitean pääaiheina ovat pankin tulevaisuuskatsauksen ja äänivaltauudistuksen tilanne. Näiden pohjalta arvioidaan syksyyn 2017 mennessä pankin lisäpääoman tarve. Kevätkokouksissa ja niiden ympärillä käydään myös laajempaa keskustelua humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja –rahoituksen sekä rauhanprosessien yhtymäkohdista.

Maailmanpankin tulevaisuuskatsaus näkee kysynnän pankin rahoitukselle ja palveluille korkeana myös jatkossa. Äänivaltauudistuksessa saavutettiin puolestaan viime syksynä yhteisymmärrys uudesta laskukaavasta IBRD omistuksen jakautumiselle. Tulevaisuuskatsaus on luonut painetta pankin taseen kasvattamiselle vähintään nykyisen vuotuisen antolainaustason säilyttämiseksi myös tulevina vuosina. Toisaalta äänivaltauudistuksen toteutus vaatii joka tapauksessa vähintään kohdistettua osakeantia. Pankin pääomatilannetta voidaan tukea myös sisäisin toimin, kuten hinnoittelua tarkistamalla. Keskustelu äänivaltauudistuksen ja pääomatilanteen arvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta on edennyt viime syksyn kehityskomitean kokouksen jälkeen lähinnä teknisellä tasolla.

Köyhimpiä maita Maailmanpankissa rahoittavan IDA:n 18. rahoituskierros saatiin päätökseen vuoden 2016 lopussa. Sen osana hyväksyttiin IDA:n siirtyminen osin markkinarahoitteiseen toimintamalliin, minkä johdosta rahoituksen tasoksi on seuraavalle kolmivuotiskaudelle ennakoitu peräti 75 miljardia US dollaria. Toteutuma kuitenkin riippuu lahjoittajien lopullisista sitoumuksista.

*Kehityskomiteassa Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriä edustaa Tanskan kehitysministeri **Ulla Tørnæs**. Vaalipiirin lausunto painottaa vapaakaupan ja globaalitalouden kasvun merkitystä köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiselle. Kasvun tuottamien hyötyjen jakautumiseen entistä tasaisemmin tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota. Mahdollisuuksien epätasa-arvo on monien konfliktienkin taustalla. Maailmanpankkiryhmä on keskeinen toimija 2030 kestävän kehityksen agendan ja ilmastositoumusten toimeenpanossa ja vaalipiiri tukee edelleen tulevaisuuskatsauksessa esitettyjä strategisia prioriteetteja pankin toiminnassa. Kehitysmaiden oman julkisen rahoituksen kehittäminen on erityisen tärkeää ja pankkiryhmän merkitys on suuri myös yksityisen pääoman liikkeelle saamisessa. Pakotettu muuttoliike sekä yleisemmin hauraat valtiot kuuluvat myös vaalipiirin prioriteetteihin pankin toiminnassa.*

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto
www.vm.fi

Puh 09 160 01 tai 09 578 11 (vaihde)
Faksi 09 160 33123
valtiovarainministerio@vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Maailmanpankkiryhmän tulevaisuuskatsaus jatkotyön pohjana

Pääjohtaja Kim esittänee kevätkokouksissa vetoomuksen vahvan Maailmanpankkiryhmän puolesta. Pankin tulevaisuuskatsaus saatiin valmiiksi viime syksynä kuvernöörien vuosikokouksissa 2015 hyväksymän työohjelman mukaisesti. Jatkotyötä fokusoidaan sen pohjalta kohti syksyn 2017 vuosikokouksia. Pankkiryhmällä on keskeinen rooli kestävän kehityksen agendan ja ilmastositoumusten toimeenpanossa.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiri tukee tulevaisuuskatsauksessa asetettuja strategisia prioriteetteja, joihin lukeutuvat osallistava ja työllistävä talouskasvu, tasa-arvo ja ihmisoikeudet, hauraat valtiot ja tilanteet, ilmasto- ja ympäristökestävyys sekä hyvä hallinto. Jatkotyössä vaalipiiri pyrkii vaikuttamaan erityisesti mm. kehitysmaiden oman veropohjan vahvistamiseen tähtääviin toimiin, tasa-arvotyöhön ja ilmastohankkeisiin pankin maaohjelmissa. Myös pakotetun muuttoliikkeen lähtösyihin puuttuminen ja vaikutusten kanssa painivien maiden rahoitustarpeista huolehtiminen ovat yhä korkealla sekä vaalipiirin että pankin agendalla.

Yhteistyö laajan kumppanikentän kanssa ja lisärahoituksen liikkeelle saaminen ovat pankkiryhmän toiminnan keskiössä. Maailmanpankkiryhmä on merkittävä tekijä kehitysmaihin kohdistuvien yksityisten investointien edistämisessä, kuten myös kehitysmaiden oman julkisen rahoituksen kehittämisessä. Pankin omien taloudellisten resurssien tehokas käyttö on suotavaa mutta sen on tapahduttava hallitusti riskit ja pankin vakavaraisuus huomioiden.

Toimintamallinsa uudistamisen osalta Maailmanpankkiryhmä pyrkii tarjoamaan jatkossa yhä joustavamman valikoiman palveluita eri tuloluokkien asiakasmaille ja yksityiselle sektorille kehitysmaissa. Keskituloisia maita rahoittavan Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin IBRD:n salkkua painotetaan aiempaa enemmän matalan keskitulon maihin, siinä missä korkean keskitulon maille tarjotaan enemmän teknistä apua, neuvontapalveluita ja tukea omien resurssiensa kehittämiseen mm. verotuksen kautta sekä yksityisiä investointeja mobilisoimalla. Korkean tulotason maatkin voivat saada tarvittaessa neuvontapalveluita. Pankkiryhmän eri osien yhteispeliin kiinnitetään jatkuvasti enemmän huomiota. Koko pankkiryhmä pyrkii vastaamaan ketterämmin asiakkaiden tarpeisiin.

- *Suomi katsoo, että Maailmanpankkiryhmällä ja Kansainvälisellä valuuttarahastolla on tärkeä rooli YK:ssa hyväksytyn kestävän kehityksen agendan (Agenda 2030) toimeenpanossa, erityisesti tulevaisuuden kehitysrahoituksessa, mukaan lukien kehitysmaiden julkisten instituutioiden, talouden ja omien resurssien vahvistamisessa.*
- *Maailmanpankkiryhmän tavoitteiden saavuttamisessa taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöllinen kestävyys on avainasemassa. Työllistävä talouskasvu on ehdoton edellytys äärimmäisen köyhyyden poistamiselle.*
- *Suomi katsoo myös, että verotuksen ja rahoitusjärjestelmien läpinäkyvyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota hyvinvoinnin tasapuolisessa kasvattamisessa. Köyhyyttä ja eriarvoisuutta tehokkaimmin vähentävä politiikka on ensisijaisesti kunkin maan oman hallituksen käsissä vaikka kansainvälistä koordinaatiotakin tarvitaan*

- *Pankkiryhmän toiminnassa tulee näkyä myös jatkossa poikkileikkaavasti tasa-arvon edistäminen, konflikteista kärsivien ja nk. hauraiden valtioiden erityinen tukeminen sekä ilmastonmuutoksen torjunta ja sen vaikutuksiin sopeutuminen.*
- *Jatkuva pyrkiminen tehokkuuteen ja tuloksellisuuteen sekä kehitysvaikutusten maksimointiin ja parhaiden ratkaisujen löytämiseen Pankkiryhmän asiakasmaiden kehityshaasteisiin on linjassa Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden kanssa.*

Äänivaltauudistuksessa neuvotellaan käytännön toteutuksesta

Samaten vuosikokouksissa 2015 sovitun työohjelman mukaisesti, uudesta IBRD äänivallan määrittävästä laskukaavasta päästiin sopimukseen viime syksynä. Johtokunta neuvottelee parhaillaan äänivaltauudistuksen käytännön toteutuksesta kohti syksyn vuosikokouksia. Prosessi on ollut avoin ja osallistava. Kuvernöörien edellisen äänivaltauudistuksen yhteydessä vuonna 2010 sopimaan tapaan pankin ja pankkiryhmän äänivaltakysymyksiä tarkastellaan viiden vuoden väliajoin.

Tärkeimmiksi elementeiksi IBRD äänivallan kullekin maalle määrittävässä kaavassa hyväksyttiin jäsenmaiden paino maailmantaloudessa 80 prosentin osuudella ja osallistuminen pankkiryhmän köyhimpiä maita rahoittavan pehmeäehtoisen rahoituksen ikkunan IDA:n (International Development Association) rahoitukseen 20 prosentilla. Vaalipiirin tavoitteet saatiin erittäin hyvin läpi neuvotteluissa laskukaavasta, joka sisältää myös äänten jakaumaa erikokoisten maiden välillä tasoittavan elementin, pitkälti kaikkien vaalipiirimme maiden eduksi. Käytännön toteutuksessa on tärkeää turvata kaavan soveltaminen läpinäkyvästi, johdonmukaisesti ja tasapuolisesti jäsenmaiden kesken.

Uusimman tilastotiedon valossa Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiirin osuus IBRD äänivallasta kasvaisi jonkin verran laskukaavaa suoraan soveltamalla. Tämä johtuu talouskasvun lisäksi useiden vaalipiirin maiden mittavista panostuksista IDA- rahoitukseen. Äänivaltauudistuksen lopputulos riippuu kuitenkin myös kaavan sovellukselle asetettavista reunaehdoista mm. äänten suhteellisen maksimimenetyksen osalta per jäsenmaa, ja joidenkin jäsenmaiden mahdollisesti vapaaehtoisesti luovuttamista ääniosuuksista. Jäsenmaista Kiina on kaavan mukaan erityisen aliedustettu. Köyhimpien ja pienimpien jäsenmaiden mielekkään äänivallan turvaaminen vaatii vielä erityisiä lisätoimenpiteitä kaavan soveltamisessa.

- *Suomi kannattaa kehitysmaiden äänivallan kasvattamista Maailmanpankkiryhmässä kuitenkin niin, että vastuu äänivallan uusjaosta kohdistuu tasapuolisessa suhteessa yliedustettujen maiden kesken.*
- *Suomi katsoo, että äänivallan tarkastelussa tulee huomioida jäsenmaiden taloudellisen painoarvon muutosten lisäksi näiden panostukset kehitysagendalle Maailmanpankkiryhmän kautta.*
- *Köyhimpien ja pienimpien maiden äänivalta on turvattava hyväksyttävälle tasolle erityisin toimin.*

Pankin pääomatilanteen arviointi edessä vuosikokouksiin 2017 mennessä

Tulevaisuusvisiota koskevissa keskusteluissa on identifioitu asiakasmaiden kasvanut kysyntä sekä sitä kautta syntyvät paineet pankin rahoituskestävyyteen. IBRD on lähestymässä parin vuoden sisään tilannetta, jossa lainanantoa on rajoitettava vuositasolla selvästi nykyisestä, mikäli heikentyneeseen pääomatilanteeseen ei puututa. Tämä johtuu osin pit-

kään jatkuneesta matalien korkojen toimintaympäristöstä, jonka vuoksi pankin tulostaso on jäänyt viime vuosina aiemmin odotetusta. Pääomatilanteen turvaamiseksi tarvitaan toimia myös lainojen hinnoittelun ja IBRD tuloksesta tehtyjen IDA -tulonsiirtojen osalta, ei vain pääomakorotusten kautta. Tulonsiirrot ovat rasittaneet myös yksityistä sektoria rahoittavan IFC:n tasetta, samaan aikaan kun kasvutavoitteet yksityisen sektorin rahoituksen liikkeelle saamiseksi ovat kovat vuoden 2015 'From Billions to Trillions' Addis Abeban agendan pohjalta ja IFC on toisaalta lisännyt omaa suoraa toimintaansa IDA-maissa.

Erityisesti kehitysmaat toivovat jäsenmailta tukea pankin kasvulle. Äänivaltauudistuksen toteutus vaatii joka tapauksessa kohdistetun osakeannin niille jäsenmaille suunnattuna, joiden on tarkoitus kasvattaa osuuksiaan. Pankin johto perustelee tätä mahdollisesti seuraavan yleisen pääomakorotuksen tarvetta lisääntyneen kysynnän lisäksi myös jäsenmaiden lisävaatimuksilla pankin toiminnan painopisteiden suhteen.

Pääomakysymyksiä on sovittu tarkasteltavan 2017 vuosikokouksiin mennessä. Neuvottelut käydään johtokunnassa kesän yli. Jäsenmaiden on tärkeä pohtia minkä laajuista vuosittaista antolainausta ne pitävät sopivana pankkiryhmän eri osista. IFC osalta pöydällä on myös kysymys, käsitelläänkö sen pääomatarpeita samaan tahtiin IBRD kanssa vai vasta myöhemmin. Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiri on korostanut neuvotteluissa ylemmän keskitulotason maiden aktiivisempaa siirtymistä pankin palveluista kokonaan markkinarahoituksen varaan, sekä näille maille edelleen kohdistettavan rahoituksen keskittämistä enemmän globaaleja julkishyödykkeitä palveleviin operaatioihin kuten ilmastonmuutoksen vastaisiin toimiin. Lisäksi vaalipiiri on edistänyt keskustelua siitä, mitä vahvempi pankki voisi tehdä nykyistä enemmän.

Tulevaisuuskatsaus, äänivaltauudistus ja koko pankkiryhmän rahoitustilanne muodostavat yhden kokonaisuuden. Neuvottelujen saattamista päätökseen vuosikokouksiin 2017 mennessä hankaloittaa eräiden merkittävien jäsenmaiden poliittinen tilanne. Suomella ja vaalipiirillä on yleisesti positiivinen kanta Maailmanpankkiryhmän rooliin kehitysrahoituksessa ja yhtenä ilmastorahoitussitoumusten toteuttajana.

- *Suomen kannalta on olennaista, ettei Maailmanpankkiryhmän eri osia ja kokonaisuutta pääomiteta ilman perinpohjaista analyysiä sen palveluihin kohdistuvasta kysynnästä ja vakavaraisuudesta. Sisäiset toimet kuten hinnoittelun tarkistaminen ovat ensisijaisia pankin pääomatilannetta tukevista toimenpiteistä neuvoteltaessa.*
- *Asiakasmaiden siirtymät tuloluokasta toiseen ja sitä myöten IDA -rahoituksesta IBRD palveluiden piiriin, kuten myös pankkiryhmän eri osien väliset toiminnalliset ja taloudelliset riippuvuussuhteet tulee huomioida pääomatarpeita arvioidessa.*
- *Suomi pitää tärkeänä, että äänivaltauudistuksen toteutuksesta ja pankin pääomatilanteesta sekä sitä tukevista toimista vallitsee laaja yhteisymmärrys Maailmanpankin jäsenistön keskuudessa ennen lopullista päätöksentekoa.*

* * *